

3.4.3. De in dit deelprogramma bedoelde onderzoeksactiviteiten zijn ten nauwste verbonden met de research van het STEP-programma⁽¹⁾, onder het hoofd „Milieubeschermingstechnologie”. De Commissie dient er beslist voor te zorgen dat de krachtens deze twee programma's uitgevoerde onderzoeksprojecten op elkaar aansluiten. Zo kan met de beperkte middelen die de Commissie voor het deelprogramma REWARD wenst te reserveren, een zo groot mogelijk rendement worden gehaald.

3.4.4. Dit dient tevens te worden nagegaan voor de werkzaamheden onder het hoofdstuk „Productie van energie uit afval”, die nauw aansluiten bij de werkzaamheden krachtens het programma JOULE (niet-nucleaire energie)⁽²⁾ onder het hoofdstuk „Energie uit biomassa”.

⁽¹⁾ Wetenschap en technologie ten behoeve van de milieubescherming.

⁽²⁾ *Joint Opportunities for Long Term Energy Supply*.

Gedaan te Brussel, 26 april 1989.

De Voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

Alberto MASPRONE

Advies over het voorstel voor een besluit van de Raad betreffende hogedefinitietelevisie (HDTV)⁽¹⁾

(89/C 159/12)

De Raad heeft op 16 december 1988 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het bovengenoemde voorstel.

De Afdeling voor industrie, handel, ambacht en diensten, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 5 april 1989 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Poëton.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 265e zitting (vergadering van 26 april 1989) het volgende advies uitgebracht, dat met nagenoeg algemene stemmen (3 onthoudingen) is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. Het Comité staat volledig achter het voorstel voor een besluit van de Raad houdende medefinanciering door de Gemeenschap van en verlening van medewerking bij de ontwikkeling van HDTV-diensten in Europa.

1.2. Met de ontwikkeling van HDTV ontstaan er enorm veel mogelijkheden doordat de kijker thuis en

3.5. *Herbestudering en evaluatie van het programma*

3.5.1. In artikel 4 van het onderhavige voorstel wordt bepaald dat het programma in het tweede jaar van de looptijd opnieuw wordt bezien. Op grond van de uitkomsten hiervan worden zo nodig voorstellen tot aanpassing of verlenging van het programma uitgewerkt.

3.5.2. Het onderhavige voorstel is opgesteld zonder dat daarbij steeds toereikende wetenschappelijke resultaten van de binnen het programma 1986-1989 uitgevoerde research ter beschikking waren; dit programma loopt overigens nog. Het Comité meent derhalve dat bij de herbestudering met name rekening dient te worden gehouden met de resultaten van de uiteindelijke evaluatie van het programma 1986-1989.

3.5.3. Het Comité dringt nogmaals aan op wijziging van artikel 4. Hierin dient expliciet te worden bepaald dat de uitkomsten van de bedoelde herbestudering en het evaluatierapport tevens aan het Economisch en Sociaal Comité worden voorgelegd.

elders een soortgelijk kijkgenot wordt geboden als in de bioscoop met het brede projectiescherm. Dit kon worden verwezenlijkt door een zodanig gekozen gedetailleerdere samenstelling van het beeld, dat een technisch verantwoorde verhouding tussen scherpte van het beeld en kijkafstand werd bereikt.

1.3. HDTV bevat aanzienlijk meer details, hetgeen samen met een groter beeldscherm een nieuwe dimensie toevoegt aan het televisiekijken. Voorts kan deze nieuwe technologie worden toegepast op nieuwe gebieden, zoals de grafische sector, onderwijs, volksgezondheid, enz.

⁽¹⁾ PB nr. C 37 van 14. 2. 1989, blz. 5.

1.4. Bij de invoering van kleurentelevisie twintig jaar geleden werd weliswaar de comptabiliteit met de bestaande zwart-wit toestellen niet aangetast, doch er kwam geen internationale of ook maar Europese norm. Dit leidde tot de ontwikkeling van twee uiteenlopende systemen (nl. PAL en SECAM) en vormde jarenlang een belemmering voor de Europese consumentenelektronika-industrie.

1.5. De Gemeenschap heeft zich in 1986 tijdens de vergadering van de Internationale Raadgevende Commissie inzake radio-aangelegenheden (CCIR) te Dubrovnik met succes verzet tegen de goedkeuring van een door Japan voorgestelde wereldnorm voor HDTV en heeft tevens de vergadering ertoe bewogen om een tot de zomer van 1990 lopende extra studieperiode toe te staan, ten einde te komen tot een norm die voor de gehele wereld aanvaardbaar zou zijn. Deze Japanse norm was niet compatibel met de thans in gebruik zijnde TV-toestellen en -uitrusting, hetgeen bijgevolg zou inhouden dat overal nieuwe apparatuur en uitrusting zouden moeten worden aangeschaft.

1.6. De EG-industrie is er in het kader van het project „EUREKA” — O & O op HDTV-gebied — (EU 95) in geslaagd een nieuw en op de MAC-norm gebaseerd systeem te demonstreren dat een volledig pakket HDTV-diensten omvat en tegelijk ook in alle opzichten compatibel is met de thans in gebruik zijnde TV-toestellen en -uitrusting. Bij deze demonstratie is aan de CCIR-eisen voldaan.

2. Compatibiliteit via normen

2.1. Er moeten echter nog een aantal technische problemen uit de weg worden geruimd.

2.2. Aangezien een HDTV-beeld meer details bevat, dient de bandbreedte van het signaal te worden vergroot:

- dit beeld kan derhalve niet via een bestaand UHF-televisiekanaal op aarde worden uitgezonden,
- de bandbreedten van bestaande satellietkanalen zijn eveneens ontoereikend, zolang er geen technieken voor het comprimeren van de bandbreedte worden toegepast. Wil men over het benodigde aantal satellietkanalen kunnen beschikken, dan kunnen er moeten er tegelijkertijd nieuwe technieken voor het comprimeren van de bandbreedte (HD MAC) worden ingevoerd.

3. Algemene opmerkingen

3.1. Het Comité richt zijn gelukwensen aan het adres van de met het EU 95-project belaste groep in verband met het tot dusver behaalde succes, doch wijst er met klem op dat er in dit stadium niet mag worden afgeweken van het tot dusver in acht genomen strakke schema, niet alleen wegens de door de CCIR gestelde termijn, maar ook wegens de aanzienlijke concurrentie uit de VS, Japan, Zuid-Korea (en binnenkort ook uit andere landen), in welke landen overheid en industrie de handen ineen hebben geslagen om het grootste aandeel in de wereldmarkt te veroveren.

3.2. Naar het oordeel van het Comité zijn vooral de volgende zaken van belang:

- a) Te allen prijze moet worden voorkomen dat de huidige televisietoestellen bij invoering van HDTV niet meer te gebruiken zijn, wat bij het Europese HDTV-systeem mogelijk is.
- b) Het feit dat in Japan kort geleden een omvormer is ontwikkeld, waardoor kan worden overgeschakeld van het Japanse MUSE-systeem naar het NTSC-systeem (de bestaande Amerikaanse/Japanse norm), behoeft op de markt geen onzekerheid teweeg te brengen. De dank zij het EUREKA-project bereikte „eigen compatibiliteit”, die bij elke gelegenheid dient te worden beklemtoond, maakt zo'n omvormer overbodig.
- c) Er dienen alle mogelijke faciliteiten te worden geboden om de consumentenelektronika in de Gemeenschap in stand te houden en de groei daarvan te bevorderen, niet in de laatste plaats om het teloorgaan van arbeidsplaatsen, zoals twintig jaar geleden het geval was, te voorkomen. In combinatie met deze door de overheid aan te gane verplichting dient alles in het werk te worden gesteld om te voorkomen dat een aanzienlijk gedeelte van de produktie wordt overgebracht naar landen buiten de Gemeenschap en buiten de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie.
- d) Het Comité wijst erop dat de «BV Japan», los van enig CCIR-besluit, commercieel gezien thans al bij machte is haar eigen HDTV-systeem „MUSE” te produceren en op de markt te brengen (video — disc recorders en monitors) en derhalve *de facto* haar eigen normen op de markt kan doorzetten. Omgekeerd kan niemand de Europese industrie belletten hetzelfde te doen; de Europese industrie dient daarin dan ook te worden gestimuleerd.
- e) De vorderingen op technisch vlak met betrekking tot de uitrusting dienen gepaard te gaan met een naventende ontwikkeling van de technieken voor de produktie van software (programmamateriaal, films, enz.) en met een uitbreiding van de ter beschikking te stellen financiële middelen voor de produktie van programma's.
- f) Extrapolaties betreffende te veroveren marktaandelen zijn echt koffiedik kijken en wellicht veel te optimistisch: volgens uiteenlopende ramingen zou de waarde van de markt voor HDTV-technologie (produktie-, zend- en ontvangstapparatuur) alleen al in de Verenigde Staten tussen 25 en 52 miljard dollar liggen; neemt men de markten in Europa en Japan, dan zou de gezamenlijke waarde in de eerste tien jaar na de invoering van HDTV-diensten een bedrag van 150 miljard dollar kunnen belopen.
- g) Naar verluidt stelt de weliswaar sterk verouderde sector van de consumentenelektronika in de Verenigde Staten met behulp van de centrale overheid verwoede pogingen in het werk om een HDTV-technologie te ontwikkelen en HDTV-produkten te produceren.
- h) Van wezenlijk belang zijn gestage en gerichte langetermijninvesteringen alsmede een financiële planning, met een aanzienlijke via de financiële instrumenten van de Gemeenschap te verlenen steun.

- i) Op korte termijn dient de Gemeenschap te blijven bijdragen in de financiering van proefprojecten, waaronder studio- en demonstratie-apparatuur, zoals reportagewagens, reuzeschermen, enz., welke projecten alle aanmoediging en steun behoeven.

3.3. Er zijn gelden uitgetrokken in het kader van het RACE-programma (Onderzoek en Ontwikkeling van geavanceerde telecommunicatietechnologieën voor Europa). De geraamde kosten daarvan (45 miljoen Ecu, waarvan de Gemeenschap 15 miljoen Ecu voor haar rekening zou nemen) maken 4,1% van de totale begroting voor het RACE-programma uit (1,1 miljard Ecu); deze 15 miljoen Ecu vertegenwoordigen 2,73% van de voor rekening van de Gemeenschap komende kosten van het RACE-programma (550 miljoen Ecu).

4. Bijzondere opmerkingen over de doelstellingen van de EG-HDTV-strategie

4.1. Het Comité onderschrijft de hiermee beoogde vier doelstellingen.

4.1.1. Artikel 1

Het feit dat Europa erin is geslaagd, bij de CCIR (het wereldbestuursorgaan op TV-gebied) een adempauze van 4 jaar te bewerkstelligen, werd bekroond met een technische vooruitgang in Europa op het gebied van ontwikkeling en onderzoek. Het is van het grootst belang dat elders in de wereld krachtdadige diplomatieke activiteiten worden ontwikkeld om de Europese industrie en normen op dit gebied te bevorderen. Ten einde de gestelde termijn (zomer 1990) te kunnen halen, dienen alle EG-lid-staten, EG-instellingen en de belanghebbende partijen hierbij actief te worden betrokken. Hierbij is vooral van vitaal belang dat de openbare en particuliere omroepen de vaste toezegging doen om de industrie bij haar inspanningen te steunen door het aantal aan doelstelling 2 van dit artikel beantwoordende geproduceerde programma's aanzienlijk uit te breiden.

4.1.2. Artikel 2

4.1.2.1. Gezien het belang van deze zaak moet een raadpleging op een zo breed mogelijke basis plaatsvinden, waarbij de sociale partners moeten worden betrokken, zowel via organisaties van consumenten (b.v. organisaties van kijkers), werknemers en werkgevers als via het Economisch en Sociaal Comité.

4.1.2.2. Een alomvattende steun ten behoeve van degenen die beroepshalve met de nieuwe apparatuur wer-

ken (omroepen, programmamakers, enz.), staat bovendien de lijst van prioriteiten. Door de zich thans voltrekkende aanzienlijke structurele wijzigingen, als gevolg van de invoering van DBS, komt HDTV lager op de lijst van prioriteiten van deze omroeporganisaties te staan. Hierdoor komen de ontwikkeling en bijgevolg de werkgelegenheid in de dit soort apparatuur producerende ondernemingen op de tocht te staan.

4.1.3. Artikel 3

Het Comité is van oordeel dat het in artikel 3 bedoelde „actieplan” ook een specifiek beroepsopleidingsprogramma dient te omvatten. Doel van dit programma moet zijn, ervoor te zorgen dat al degenen die op welk niveau dan ook in deze sector werkzaam zijn (programmamakers, omroepen, enz.) bereid zijn en technisch gezien zo ver zijn dat zij deze nieuwe technologie goed kunnen hanteren. Tevens zou het zeer zinvol zijn om meteen de sector van de audiovisuele niet-documentaire producties bij dit voorstel te betrekken b.v. door middel van een coördinatie met de programma's ter ondersteuning van de Europese film-industrie. In dit artikel dient te worden bepaald dat het Economisch en Sociaal Comité hierover formeel wordt geraadpleegd.

5. Conclusie

Het Comité heeft reeds verklaard dat het sterk voorstander is van het ontwikkelen van Europese normen op het gebied van HDTV⁽¹⁾. Het EUREKA EU 95-project biedt de kans om te komen tot de enige geheel compatibele norm op basis waarvan HDTV kan worden ingevoerd, zonder dat de bestaande TV-toestellen en -uitrusting behoeven te worden vervangen.

Derhalve is het dringend gewenst dat de Raad zijn besluit vaststelt, waardoor de randvoorwaarden voor de laatste etappes worden geschapen om te kunnen aantonen dat de Europese norm technisch gezien de meest adequate is om als wereldnorm te worden aangenomen.

Tot slot wijst het Comité er met de grootst mogelijke nadruk op dat het hierbij om zaken gaat die in economisch en sociaal opzicht van vitaal belang zijn, en dringt het er bij de EG-instellingen op aan, ertoe bij te dragen opdat de inspanningen die de Europese industrie zich op dit vlak getroost, succes opleveren.

⁽¹⁾ Zie advies over de „Mededeling van de Commissie aan de Raad betreffende een nieuwe aanzet voor de culturele actie in de Europese Gemeenschap” — paragraaf 3.3.3 [Productie van programma's voor televisie met hoge definitie (Europese normen)] van 28 april 1988 (PB nr. C 175 van 4. 7. 1988, blz. 40).

Gedaan te Brussel, 26 april 1989.

*De Voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

Alberto MASPRONE